

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

OHJAUSRYHMÄ: TALENT BOOST -TOIMENPIDEOHJELMA

Aika Torstai 10.9.2020 klo 14.00 – 16.00

Paikka Skype

Läsnä

Tuula Antola, Espoon kaupunki

Jan Hjelt, TEM

Sonja Hämäläinen, TEM

Mikko Härkönen, TEM

Riku Immonen, TE-toimisto

Reijo Kangas, Business Finland

Mikko Koivumaa, TEM

Riitta Koponen, SM

Tiina Korhonen, TE-toimisto

Taina Kulmala, VNK

Laura Lindeman, TEM

Anita Lehikoinen, OKM, puheenjohtaja

Raimo Luoma, TEM

Minna Martikainen, Vaasan yliopisto

Juha Mitrunen, VM

Ulla Mäkeläinen, OKM

Marja-Terttu Mäkiranta, STM

Maria Nikkilä, VM

Sampsa Nissinen, TEM

Raimo Pyysalo, Maahanmuuttovirasto

Marja-Leena Rinkineva, Helsingin kaupunki

Heidi Stenberg, Metropolia

Jaana Suokonautio, ELY-keskus

Niina Suutarinen, VM

Mari Taverne, TEM

Pasi Tuominen, UM

Birgitta Vuorinen, OKM

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja kansliapäällikkö Anita Lehikoinen avasi kokouksen klo 14.02

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin

3. Digitaalinen identiteetti ja tunnistautuminen

Digitaalinen identiteetti muuttuu koko ajan tärkeämmäksi, koska asiointi on siirtymässä sähköiseksi. Juha Mitrunen ja Maria Nikkilä VM:stä esittelivät digitaalisen identiteetin hanketta. (10.9. kokouskutsun liite 6) Hanke liittyy tiiviisti väestötietojärjestelmän kehittämiseen. Tavoitteena on tuottaa väline (puhelinsovellus), jolla voi tunnistautua tai osoittaa henkilöllisyytensä. Hankekokonaisuus tähtää henkilöllisyyden osoittamiseen.

Sähköisen asiointin edistäminen julkishallinnossa, on se sitten tiskiasiointia tai etäkäyttöä, edellyttää valtiolta omaa digitaalisen identiteetin hallintaa. Nykyinen luottamusverkostoon perustuva järjestelmä toimii hyvin silloin, kun kaikilla käyttäjillä on henkilötunnus ja jonkun tunnistuspalvelun asiakkuus (pankkitunnukset), mutta asiakkuus-sidonnaisuus ja henkilötunnuksen saamisen korkea kynnys estävät osan asioinnista julkishallinnossa.

Valtion hallitsema digitaalinen identiteetti mahdollistaisi sen, että pystytään ottamaan paremmin ulkomaalaisia väestötietojärjestelmään ja antamaan heille aiemmin esim. henkilötunnus. Henkilölle voidaan myöntää sovellus, vaikka hän ei ole Suomessa lainkaan. Sovellukseen otetaan kasvokuva sekä kuva passista, joita vertaamalla saadaan jonkinasteinen tunnistus. Tämä rekisteröintitapa ei ole yhtä varma kuin rekisteröinti

toimipisteessä. Identiteettiä voidaan kuitenkin vahvistaa matkan varrella. Sovellus esittää myös duplikaattien luomisen. Ulkomaalaisten kohdalla haasteet ovat ID-proofingissa eli todentamisessa.

Kolme ongelmaa, jotka ulkomaalaisten kohdalla tulee ratkaista, jotta digitaalisen identiteetin ratkaisu voi olla valmis vuonna 2022 (ks. 10.9. kokouskutsun liite 6).

- 1.) Varmuustaso: Onko etätunnistuksen varmuustaso syntyvällä HeTulla vastaava kuin nykyisillä HeTuilla? Onko välineen varmuustaso sama kuin nykyisten luottamusverkoston välineiden?
- 2.) Identifikaattori: Sama HeTun muoto heti alusta alkaen? Miten etätunnistavat asiointipalvelut tietävät, ettei henkilöä ole vielä fyysisesti proofattu? Vaikuttaako se mihinkään, mikäli HeTu ei enää muutu ja sidos luonnolliseen henkilöön pysyy?
- 3.) Federointi: Saadaanko syntyvä identiteetti ja väline vietyä luottamusverkkoon siten, että tunnistus voidaan tehdä ja välittää rajapinnoin, joita asiointipalvelut käyttävät nykyisin? Onko valtion tunnistuspalvelu markkinahäiriö? Otaako jokin yksityinen tunnistuspalvelu valtion välineellä tehtävän tunnistamisen mukaan tarjontaansa? Tarvitaanko uusi rajapinta kuten esim KATSO-ulkomaalaisten tunnistamisessa on?

Ohjausryhmä kävi keskustelua siitä, kuinka paljon ratkaisuihin on haettu mallia muiden maiden vastaavista ratkaisuista. Mitrunen totesi, että teknologioita kehitetään koko ajan, nämä usein globaaleja ratkaisuja ja näitä seurataan koko ajan. EU:ssa pyritään siihen, että pystytään rajat ylittävään tunnistautumiseen, mutta tämä rajoittuu EU:seen. EU:ta seurataan ja yksittäisten maiden teknologiakehitystä seurataan. Tunnistamisen lopputulos voidaan federoida toiseen maahan. Pohjoismainen yhteistyö kulkee edellä EU-tasoa. Pohjoismaiden ja Baltian välillä on käynnissä erittäin tiivis yhteistyö, jolla pyritään helpottamaan erityisesti sähköistä asiointia tällä alueella. Suomen tilanne vahvan väestötietojärjestelmän ansiosta on hieman erilainen kuin monella muulla maalla – jotakin muiden maiden malleja voidaan silti hyödyntää. Kansainvälistä yhteistyötä voidaan tehdä siinä, että jos toinen maa on tehty jonkun matkustusasiakirjan todentamisen, niin tätä voidaan hyödyntää.

Aikataulu on teknisesti realistinen, mutta todentamisen (proofaamisen) kirjo on laaja. Tähän liittyy lainsäädäntöhankkeita, joissa lait tulevat voimaan kesällä 2022 optimistisen aikataulun mukaan.

Sonja Hämäläinen tiedusteli, onko mahdollista tehdä suunnitelma siitä, millä aikataululla digitaalisen identiteetin hanke voi tukea oleskelulupien nopeuttamista. Suunnitelmaan voisi sisällyttää myös pilotointia. Hämäläinen ehdotti, että pilotointia voisi tehdä New Delhissä, jossa muutenkin on tarkoitus pilotoida nopeutettua oleskelulupaprosessia.

Aika pitkälle kiinni identifikaattorista eli hetusta. Jos henkilölle voidaan luoda HeTu Väestötietojärjestelmän nykykäytännöistä poikkeavalla kevyemmällä tavalla, eli uuden henkilön järjestelmään vientiä helpotetaan, tämä nopeuttaisi pilotoinnin järjestämistä. Muut osat Digitaalisen Identiteetin hankkeessa tukevat silloin sellaisenaan nopeaa pilotointia. Tämä liittyy väestötietojärjestelmän kehittämiseen. Sovittiin, että Sonja Hämäläinen ja Juha Mitrunen jatkavat keskustelua hetun nopeuttamisen näkökulmasta osana ulkomaalaislainsäädännön ja lupamenettelyjen kehittämishanketta.

(Huom! Ohjausryhmän kokouksen jälkeen keskustelua jatkettu mm. hallituksen syksyn 2020 budjettiriihen kirjaukseen erityisasiantuntijoiden ja startup-yrittäjien pikakais-taan liittyen.)

4. Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekarttatyön projektisuunnitelma

Ulla Mäkeläinen OKM:stä esitteli koulutus- ja työperäisen maahanmuuton projektisuunnitelman. Ministeriryhmät hyväksyivät Talent Boost -toimenpideohjelman 16.6.2020 kokouksissaan ja siihen liittyen hyväksyivät myös esityksen koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekarttatyön käynnistämisestä.

Koulutus- ja työperäinen maahanmuutto ilmiönä edellyttää pitkän aikavälin tarkastelua ja tavoiteasetantaa. Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekarttatyön tarkoituksena on määritellä tavoitteellinen kehittämissuunta pidemmän aikavälin kehitykselle, muodostaa yhteinen tilannekuva ja laatia tietoperusteisia arvioita yhteiskunnallisen kehityksen kannalta tarvittavalle osaajien maahanmuutolle.

Tiekarttatyö käynnistetään nyt syksyllä tutkijatapaamisilla sekä tietopohjan selvittämisellä. Lisäksi toteutetaan sidosryhmätapaamisia ja verkkokyselyjä. Näiden pohjalta muodostetaan vaihtoehtoisia toimenpidepolkuja, joiden pohjalta järjestetään kuulemisia ja muodostetaan suppiloituva prosessi. Tavoitteena tiivis tiekartta ja taustamuistio,

joka toimii syötteenä hallituksen puoliväliriiheen huhtikuussa 2021. Poliittista sitoumusta haetaan pitkin matkaa.

Tiekartassa hyödynnetään rinnakkaisia prosesseja, selontekoja ja olemassaolevia materiaaleja. Koulutuksen ja kotouttamisen työkalujen tulee myös mahdollistaa osaajien saatavuutta. Keskeinen kysymys on se, millaista osaamista Suomi tarvitsee, mistä ja miten? Miten eettiset näkökulmat huomioidaan?

Ohjausryhmä totesi, että tiekartan aikataulu on varsin tiukka ja suositteli faktapohjan nopeaa keräämistä yhteen ja sen pohjalta pikaista siirtymistä tahtotilan määrittelemiseen. Teknologiateollisuuden 14.9. julkaisema analyysi koronan jälkeisestä ajasta olisi hyvä hyödyntää työssä.

5. Kansainvälisten osaajien asiantuntemus TKI-toiminnan ja yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukena

Sampsa Nissinen TEM:stä esitteli TKI-tiekartan ja viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelman liittämistä Talent Boostiin. Tämän jälkeen Mikko Härkönen TEM:stä alusti korkeakoulu-kaupunkien kanssa tehtävistä ekosysteemisopimuksista. Talent Boostin tavoitetta kanavoida kansainvälisten osaajien asiantuntemus yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja TKI-toiminnan tueksi edistetään osana viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelmaa sekä TKI-tiekarttaa. Innovaatioekosysteemit ovat myös osaajien houkuttelun kärkiä. Osaajien houkuttelussa on tärkeää tuoda esiin Suomen kiinnostavia liiketoiminta- ja innovaatioekosysteemejä, ei ainoastaan yksittäisiä yrityksiä. (10.9. kokouskutsun liitteet 4 ja 5)

Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelma toimii poikkihallinnollisena koordinaatio- ja johtamisvälineenä kansainvälistymispalveluiden kehittämiselle, uusien toimenpiteiden käynnistämiseksi sekä yhteisten tavoitteiden asettamiselle ja seurannalle. Tavoitteena on kehittää julkisia palveluita ja rahoitusta sekä tiivistää yhteistyötä yksityisten yrityspalveluiden kanssa.

TKI-tiekartan tavoitteena on nostaa t&k-investoinnit kasvu-uralle, nostaa TKI-toiminnan tavoitetasoa sekä laadullisesti että määrällisesti, tarjota yritysten ja tutkimusorganisaatioiden TKI-yhteistyölle uusi alku, turvata osaamisen voimavarojen saatavuutta sekä julkisen sektorin innovatiivisuuden lisääminen ja hyödyntäminen.

Hallitus on linjannut yliopistokaupunkien kanssa tehtävistä ekosysteemisopimuksista. Näissä hyödynnetään EAKR-rahoitusta, mutta myös elvytysrahoituksesta tulee tukea tähän (RRF). Ekosysteemisopimukset ovat osa sopimuksellista valtion ja kaupunkien yhteistyötä. Kaupungit luovat alustan elinkeinoelämän, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen yhteistyölle. Esimerkkinä Vaasa on ottanut omaan ekosysteemiin osaajat ja osaaminen -osuuden, jossa kv. osaajapainotus on vahva.

Korona tuonut uusiakin huolenaiheita, mm. liikkumisrajoitukset huolestuttavat yrityskentällä. Talent Boost ei saisi jauhautua kaiken muun alle. Talent Boostia pitäisi tuoda kaikkien toimijoiden toimesta esiin ja kertoa kaikesta tekemisestä, jota on työn alla.

Keskusteltiin siitä, että ohjausryhmässä mukana olevien kaupunkien tulisi tuoda esiin miten ekosysteemisopimuksissa on huomioitu Talent Boost -teemat läpileikkaavasti. Sovittiin, että kaupungit valmistelevat seuraavaan kokoukseen katsauksen siitä, miten kv. osaajat on kytketty kaupungin TKI-ekosysteemiin.

6. Muut asiat

Marja-Leena Rinkineva toivoi lupaprosessista tilannekatsausta. Sovittiin, että siitä lähetetään kirjallinen tilannekatsaus.

Sovittiin, että seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen valmistellaan katsaus siitä, mistä Talent Boost –linjauksista hallituksen tulisi puoliväliriihessä päättää.

Uudenmaan TE-toimistossa on 1.9. aloittanut kansainvälisen työnvälityksen yksikkö, jossa katsotaan laajasti palveluja tukemaan kansainvälisen työvoiman rekrytointiin yritysten tarpeisiin. Myös yhteistyö korkeakoulujen kanssa on yksikön agendalla.

7. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous on sovittu pidettäväksi 3.12. klo 14-16 ja kalenterikutsu tästä on lähetetty. (Huom! kokousaika siirrettiin ja uusi kokousaika on 18.12. klo 9-11)